ANG Bayan

Ispesyal nga Report

MGA KRIMEN HA GERRA NI MARCOS NGAN HAN AFP

(Hulyo 2022-Hulyo 2025)

Pangabre

Igintalaan an Agosto komo bulan han paghandum han internasyunal nga makatawo nga balaud (IHL o *international humanitarian law*), an katirig-uban han mga pagsurundon nga naggigiya ha mga gerra agud seguruhon an mga katungod han mga dabi ngan diri dabi ha armado nga sumpakiay. Ginbug-os ini prinsipal agud atamanon an kaupayan han mga sibilyan ha butnga han armado nga sumpakiay.

Mayor ha mga prinsipyo hini an pag-lalain ha mga kombatant ha diri kombatant, pag-aplikar han haum nga pwersa subay ha *proportionality* (pagin magkatupong), pagtatalaan kun hin-o ngan ano la an lehitimo nga target, proteksyon kontra ha pagpatay, pagkasamad ngan kahibangan ha mga diri dabi ha agway, pagseguro han minimal nga kahibangan ha mga sibilyan ngan ira mga komunidad ngan iba pa.

Gintatampalasan ini nga mga pagsurundon han armado nga pwersa han Gubyerno han Pilipinas (GRP) ha pakikiggerra hini ha Bagong Hukbong Bayan. Ha naglabay nga 10 katuig la, ilarum han hadto anay rehimen Duterte ngan han yana nga rehimen Marcos, narunapulo nga rebolusyunaryo ngan waray kapas umato an tinuyo nga patayon han mga pwersa han Armed Forces of the Philippines (AFP). Damo an gindakop, gintortyur ngan ginsalawdan han mga kaso nga kriminal. Mayda mga kababayin-an nga mangaraway nga gindakop ngan ginhimo nga *hostage*, an iba kaupod hasta an bata nga puya, agud piriton nga sumurender an kada tagsa nira nga asawa nga mangaraway. Hilaba an listahan han pagpatay ha mga sibilyan nga ginpapagawas nga kombatant, mga kaso han panmomba ngan pananamok ha mga sibilyan nga komunidad, pwersahay nga pagpapasurender ngan paggamit ha mga pankombat nga operasyon komo giya o suruguon, ngan iba pa.

Waray iginkaiba an presente nga presidente han GRP nga hi Ferdinand Marcos Jr ha ginsundan niya nga hi Rodrigo Duterte ha kamadarahug ngan kadamuon han mga krimen ha gerra ngan iba pa nga pagtalapas ha internasyunal nga makatawo nga balaud. Tikang ha madugo nga Development Support and Security Plan (DSSP) Kapayapaan han rehi-

men Duterte, ginbug-os ni Marcos an PLEDS (Peace, Law Enforcement, Development Support) "Pagkakaisa" agud igpadayon an brutal nga kampanya han *gradual constriction* nga gindekorasyunan han mga deklarasyon nga "istabilidad" ngan "lokal nga kamurayawan." Kapareho han DSSP Kapayapaan, waray hunong ha PLEDS "Pagkakaisa" an paglalansar han hiluagan nga pankombat nga operasyon ha mga komunidad nga gintatahapan nga may nakatindog nga "rebolusyunaryo nga imprastraktura." Waray pa liwat hunong an militarisasyon han AFP ha mga komunidad, gintamas-tamasan an mga katungod ngan kalibrihan han mga sibilyan ngan pagtilo ha ira pakabuhian, ngatanan ha ngaran han "pagpugong ha pagbalik" han hukbo han katawhan.

Igin-gagawas han Ang Bayan ini nga ispesyal nga report komo parte han panalinguha nga papagbatunon hi Ferdinand Marcos Jr ngan mga upisyal niya ha depensa ngan Armed Forces of the Philippines, Philippine National Police ngan paramilitar ha ira mga krimen ha gerra ngan iba pa nga seryoso nga pagtalapas han internasyunal nga makatawo nga balaud. Nakapokus ini prinsipal ha mga pagtalapas ha mga pagsurundon kasumpay ha direkta ngan diri direkta nga dabi ha armado nga sumpakiay. Lupgop hini nga report an mga armado ngan diri armado nga mga kaapi han Partido Komunista ng Pilipinas, National Democratic Front of the Philippines ngan membro han Bagong Hukbong Bayan. Dabi hini nga mga krimen prinsipal an mga tropa han 94th IB, 62nd IB, 402nd IBde, 15th IB, 59th IB, 8th ID, 4th ID, 31st IB, ngan iba pa.

An mas hilawig nga lista han mga krimen han rehimen Marcos nakasulod ha semestral nga mga ispesyal nga report han AB nga matatad-an ha website han PRWC: *https://philippinerevolution.nu/*. Makikit-an liwat dinhi an ispesyal nga report kasumpay han mga krimen ha gerra ilarum han rehimen Duterte.

Tuyo nga pagpatay ha mga nadakop ngan waray kapas umato

Ha lista han AB, 78 nga mga kaapi han Partido ngan membro han hukbo han katawhan an tuyo nga ginpatay han mga pwersa han AFP tikang Hulyo 2022 tubtub Hulyo 2025. Sukwahi ini ha ginpapagawas han militar ngan gin-uutro han mga ahensya han estado nga namatay hira ha mga engkwentro, haros ngatanan ha ira gindakop ngan aada ha ilarum na han kustodiya han militar han patayon. An iba, agsub nga samaran, nakubkob ngan nadakop hin buhi kundi layon pa gihapon nga ginpatay.

Dokumentado ngan damo an makakapag-asoy ha mga sirkumstansya han mga pagpatay, sugad liwat an mga testigos nga waray nahitabo nga mga engkwentro ha mga lugar nga kunuhay ginhitabuan. Makikit-an liwat ha mga lawas han mga ginpatay an mga pangilal-an han tortyur. Pira ha ira nahimuan pa hin report han otopsiya, diin klaro nga sobra-sobra hira nga ginpakurian antes patayon.

Usa katuig na hadton Agosto 5 tikang han ginmasaker han mga sundalo ilarum han 3rd ID an napulo nga Pula nga mangaraway ha bawnderi han Antique, Aklan ngan Iloilo. Sigon ha mga mangaraway nga nakatalwas, sukwahi ha upisyal nga report han AFP, waray nahitabo nga serye han mga engkwentro diin napatay an 11 sugad han iginhahambog han militar. Dako nga buwa an pahayag han 3rd ID ngan 301st Bde nga mayda nahitabo nga serye han engkwentro hadton Agosto 5, Agosto 7, Agosto 8, Agosto 15 ngan Agosto 24 hadton 2024. Lugod, an syahan nga engkwentro gud la an nahitabo (Agosto 5), diin namartir hi Ka Amor (Benjamin Cortel). Hini nga higayon, nadakop an siyam pa, gintortyur ngan gindara ha magkalain-lain nga lokasyon agud didto patayon. Kolektibo nga ginkilala komo martir han Agosto han Panay hira Vicente Hinojales (Ka Emil/Hadji), sekretaryo han panrehiyon nga komite han Partido ha isla ngan Ma. Concepcion Araneta-Bocala (Ka Concha), tagapagyakan han Partido ha Panay ngan konsultant han NDFP ha erestorya pankamurayawan, kaupod hira Rewilmar Torrato (Ka Mara/Minerva), Aurelio Bosque (Ka Rio/Zarco), Juvelene Silverio

(Ka Porang/Akay), Romulo Gangoso (Ka Reagan/Pedik), Jerry Tacaisan (Ka Miller), Armando Sabares (Ka Nene/Kulot) ngan Jielmor Gauranoc (Ka Tango/Doc). Nakatalwas hi John Paul Capio (Ka Roling/Ronron), kundi nadakop liwat hiya samtang nabiyahe ngan tuyo nga ginpatay.

Hasta yana, diri pa nababawi han pamilya nira Benito Tiamzon (Ka Laan) ngan Wilma Tiamzon (Ka Bagong-tao) an ira mga patay nga lawas, kahuman patayon kaupod an iba pa nga ginkikilala nga martir han Catbalogan. Gindakop an duha kaupod hira Ka Yen, Ka Jaja, Ka Matt, Ka Ash, Ka Delfin, Ka Lupe ngan Ka Butig hadton Agosto 22, 2022 samtang nabiyahe tikang Northern Samar tipakadto ha Catbalogan City. Ginpakurian hira ngan ginpatay. Iginsakay an ira mga patay nga lawas ha usa nga baloto, ginpalawod hin pira kakilometro tikang ha baybay ngan didto ginpasabog. Rumok gud ngan diri na makilal-an an mga patay nga lawas nga ginkikinahanglan han hilaba nga proseso han DNA *testing* agud tudlukon an pagkatawo han mga patay nga lawas. Ginpagawas han mga berdugo nga nagkamayda hin "bukuray" ngan nakigpusilay an mga grupo, sukwahi ha pahayag han mga molupyo ha baybay nga usa nga buto la an ira nahibatian. Ginhimo an masaker ngan drama nga pupsilay han Task Force Storm han 8th ID ngan han Joint Special Operations Task Force-Rident, usa nga yunit nga ginpahiara ngan gindireher han US.

Sugad liwat, aada ha hinumduman han mga sangkay ngan pamilya han abugada nga hi Hannah Cesista (Ka Maya), usa ha lima nga mangaraway nga nadakop ngan ginpatay han mga pwersa han 47th IB ngan pulis ha Bilar, Bohol hadton aga han Pebrero 23, 2024 an kamadarahug han militar ha iya. Ginpatay kaupod niya hira Domingo Compoc (Ka Laser), Parlito Historia (Ka Aldrin), Marlon Omosura (Ka Darwin) ngan Alberto Sancho (Ka Juaning) nga kolektibo nga ginkilala komo Bilar 5. Ha asoy han mga testigo, ginpakamang ha lagay hi Cesista agud pagawason nga inato antes hiya pusilon. Samtang, nakuhaan han usa nga residente han ritrato hi Compoc nga

Ritrato ni Domingo Compoc han buhi nga nadakop han mga sundalo han 47th IB.

buhi ngan kapot han usa nga sundalo, antes hiya iginbalita nga napatay ha hinimu-himo nga engkwentro.

Sugad liwat an nahitabo kan Kaliska Dominica Peralta (Ka Rekka) nga nadakop, iginbulag ha iya mga kaupod ngan tuyo nga ginpatay han mga elemento han 48th IB ha Quezon, Bukidnon hadton Abril 10, 2024. Ha Bukidnon liwat gindakop hira Vincent Madlos (Ka Yuno) ngan asawa niya nga hi Glorivic Campos Belandres (Ka Layka) hadton Septyembre 1, 2022 nga naghuhulat han matapo ha ira ha Atugan Bridge ha Impasugong, kundi gindakop han mga sundalo han AFP. Ginpagawas hira nga napatay ha usa nga engkwentro ha Capitan Bayong ha pareho nga bungto pira kaoras kahuman hira dakpon.

Hi Rogelio Posadas (Ka Cocoy), sekretaryo han panrehiyon nga komite han Partido ha isla han Negros, gindakop samtang sakay han iskoter nga nabiyahe ha Aranda-La Castellana Road tikang ha Isabela, Negros Occidental hadton Abril 20, 2023, kaupod an tulo pa. Ginpagawas nga napatay hiya ha usa nga engkwentro ha Barangay Santol, Binalbagan ha sinunod nga adlaw. Nagpagawas pa an mga sundalo hin tulo nga buwa nga engkwentro ha kasapit nga mga komunidad agud uwaton an mga residente. Sugad liwat an ginhimo nga pagawas han militar ha pagpatay kay Nonoy Ponteras (Ka Jojo) ngan Marisa Pobresa (Ka Kim), mga tawuhan han NDF-Negros, nga gindakop ha Bacolod City hadton Marso 7, 2025. Ginpagawas nga napatay hira ha usa nga engkwentro ha Caduhaan, Cadiz City ha sinunod nga adlaw.

Samtang, tigda gud la nga ginpatay an tagapagyakan han BHB-Negros Island nga hi Romeo Nanta (Ka Juanito Magbanua) hadton Oktubre 10, 2022 kahuman hiya dakpon ha Carabalan, Himamaylan City. Usa pa nga personalidad, an magsiriday nga hi Ericson Acosta (Ka Fredo), an ginpatay han mga sundalo ha gin-uukyan niya nga balay han parag-uma ha Camansi, Kabankalan City hadton Nobyembre 30, 2022. Ginpatay liwat han mga berdugo an kaupod niya nga lider-parag-uma nga hi Joseph Jimenez. Tanan hira ginpagawas han AFP nga napatay ha engkwentro.

Upat nga masakit nga Pula nga mangaraway an tigda nga ginpatay han mga elemento han 94th IB ha Barangay Santol, Binalbagan hadton Hul-

yo 6, 2022. Waray kapas umato hira Roel Ladera (Ka Jack), Nikka Dela Cruz (Ka Chai), Alden Rodriguez (Ka Rocky) ngan Roel Deguit (Ka Caloy) han istrapingon han mga sundalo an gin-uukyan nira nga payag. Samaran naman hira Mario Baldusa (Ka Jekoy) ngan Janhel Sarsa (Ka Jorge) han patayon hira han 62nd IB ha Quintin Remo, Moises Padilla hadton Nobyembre 28, 2022.

Nabiyahe naman an lima nga mangaraway han BHB han ulangon an ginsasakyan nira nga traysikol ngan pabuthan ini han mga elemento han 47th IB ha Barangay Tabugon, Kabankalan City hadton Septyembre 21, 2023. Layon nga namatay ha madakmol nga bolyum han pamusil an mga Pula nga medik nga hira Bobby Pedro (Ka Rekoy), Mario Mullon (Ka Goring) ngan Janice Flores (Ka Joyce), kaupod an mag-asawa nga hira Alejo delos Reyes (Ka Bravo) ngan Melissa dela Peña (Ka Diane) nga hadto unom kabulan nga burod. Napatay liwat an drayber han traysikol nga hi Robin Gaitan. Ngatanan hira diri armado ngan waray mag-aksyon nga tiato.

Sugad liwat an nahitabo ha kaso nira Ariel Arbitrario (Ka Karl), Danielle Marie Pelagio (Ka Seed) at Erin Sagsagat (Ka Jorly) nga ginpatay han mga sundalo han 502nd IBde ha Peñablanca, Cagayan hadton kaagahon han Septyembre 11, 2024. Gindakop ngan ginpatay hira kahuman pakurian. Duha kaadlaw pa an nakataliwan antes palutawon han militar an patay nga lawas ni Arbitrario, usa ha mga konsultant han NDFP ha erestorya pankamurayawan ngan hadto natindog nga sekretaryo han panrehiyon nga komite han Partido ha Cagayan Valley.

Ha Southern Tagalog, ginpatay han mga elemento han 59th IB ngan MIG-4 hi Isagani Isita (Ka Ringo) hadton Hulyo 30, 2023 ha Sariaya, Quezon ngan ginsering nga "inato" samtang ginsasalawdan hin mandamyento de aresto. Gindakop ngan ginpatay hira Jethro Isaac Ferrer (Ka Pascual) ngan Peter Rivera (Ka Rochie) hadton Nobyembre 13, 2023 samtang nagbuburuhaton masa ha Gloria, Oriental Mindoro. Ha Rizal, gindakop ngan ginpatay han mga sundalo han 80th IB an nagrerekober ha sakit nga hi Wally Colandes Agudes (Ka KM) hadton Hulyo 18, 2024 ha gin-uukyan niya nga balay ha bungto han Rodriguez.

Diri la gintortyur kundi ginpirit pa nga maggiya ha pankombat nga operasyon hi Rafael Zambrano (Ka Dodong), antes hul-os nga patayon han mga sundalo han 37th IB hadton Oktubre 8, 2023. Ginpatay hiya ha Kalamansig, Sultan Kudarat. Ha Sultan Kudarat liwat ginpatay hira Indot Dulunan (Ka Dennis), Sep Kasa (Ka Ho), Allan Dalimbag (Ka Duran), Annabel Talon (Ka Elena), ngan usa nga ginkilala nga Ka Pogi, kaupod an sibilyan nga hi Gerry Kasa, hadton Nobyembre 22, 2023 ha Barangay Chua ha bungto han Bagumbayan. Sigon ha mga testigo, sinurender an lima kahuman mapalibutan. Ginpanmusil hira hin hiranihan.

Ha Leyte, ginpatay hira Juanito Selleza Jr (Ka Tibor), Sadam Paclita (Ka Dimple) ngan Lino Delante (Ka Dodong) samtang nagrerekober ha sakit ha Cogon, Carigara hadton Hunyo 17, 2025.

Mga retirado nga kadre ngan mayda sakit hira Rodrigo Mejica Lorezo (Ka Akag) ngan Delia Rosco Rotamola (Ka Mema) han patayon ha San Jose de Buan ha Western Samar, hadton Agosto 7, 2022.

Ha Kabankalan City, ginpatay han 94th IB hi Arjen Mahinay (Ka Nonong), usa nga pasyente nga nagrerekober tikang ha *stroke*, ngan an kaupod niya nga medik nga hi Junjun Callet (Ka Ruben) ha Barangay Oringao hadton Pebrero 4, 2022. Nakahigda nala hi Anthony Curson (Ka Miguel) durot han sakit ha bato han patayon hiya han 62nd IB ha Budlasan, Canlaon City hadton Abril 28, 2023.

Nasamaran ha agway hi Alvin Bayno (Ka Dagger), nga imbes nga tagan hin *first aid*, ginpatay ha Banog-banog, Isabela, Negros Occidental hadton Mayo 20, 2023. Samaran liwat ha agway hi Marvic Ebayle (Ka Bryan) nga diretso nga ginpatay han mga militar nga tawuhan ha Montilla, Moises Padilla hadton Hunyo 20, 2023. Usa kakilometro tikang ha ginhitabuan han engkwentro giutan han BHB-Negros ngan 62nd IB, nadakop an samaran nga hi Tony Pahayahay (Ka Pidol) ha Humay-humay, Guihulgan City. Layon hiya nga ginpatay han mga sundalo.

Samaran liwat ha agway hi Alvin Lumagsao Sinsano (Ka Zian) han patayon hiya han mga elemento han 15th IB ha Barangay Camindangan, Sipalay City hadton Agosto 1, 2024. Antes hini, hadton Hulyo 29, 2024,

gindakop han 15th IB an hadto diri armado nga hi Reggie Fundador (Ka Tata) ha pareho nga barangay. Kinabuwasan, nakit-an na la an iya patay nga lawas ha aragian ha Crossing Magtanday ha barangay. Kita ha patay nga lawas an mga pangilal-an han tortyur.

Buhi pa hi Rodbey Lumanog (Ka Wanny) han madakop ha Barangay Camindangan, Sipalay City hadton Enero 10, 2025 kahuman magkaengkwentro an iya yunit ngan mga sundalo hiton nga barangay. Gintortyur hiya antes patayon. Hadton Oktubre 31, 2024, nadakop liwat hin buhi hi Alvin Panoy (Ka Belmar) ha usa nga engkwentro giutan han yunit hini ngan han 12th IB ha Libacao, Aklan. Waray pa makakahirayo an iya mga ka-yunit ngan nabatian pa an iya guliat antes hiya ginpauranan han bala samtang baga nagseselebrar an mga sundalo ngan naguliat hin "Happy new year!"

Nadakop samtang nagbuburuhaton masa ngan ginpatay ha Leon, Iloilo hira Jenny Fariolan (Ka Hope) ngan John Eric Talibo (Ka Blue) han 61st IB ngan 301st IBde hadton Hulyo 19, 2024. Sugad liwat, nadakop samtang nag-aalog han tubig hi Henry Casido (Ka Nico) han patayon hiya han 94th IB ha Barangay Oringao, Kabankalan City hadton Pebrero 4, 2023.

Ginsikmit ha usa nga ospital ha Misamis Oriental an retirado nga mga kadre nga hira Rudy Garay (Ka Dano) ngan Rosalie Calindoy (Ka Zig). Ginpatay hira ngan iginlutaw an ira mga patay nga lawas ha San Juan, Bayugan City hadton Marso 26, 2023. Sugad liwat an kaso han retirado nga kadre nga hi Emanuel Llanos Anob, nga ginsikmit ha ligid han haywey ha Butuan City, ginpatay ngan ginpagawas nga napatay ha usa nga engkwentro ha bawnderi han Barangay Umalag ngan Castillo ha San Miguel, Surigao del Sur. Iginlutaw han mga sundalo an iya patay nga lawas ha usa nga punerarya ha Bayugan City.

Hadton Abril 4, 2023, ginpauranan han bala an kadre han komite han Partido ha isla han Bohol nga hi Manuel Tinio (Ka Dodie) samtang nabiyahe ha bawnderi han San Miguel ngan Ubay ha Bohol. Nahiagum hiya hin pito nga igo han bala ha lawas nga layon niya iginkamatay.

Pagsikmit ngan piniritay nga pagpawara

Kadungan han mga pagpatay an mga pagsikmit ngan pinirit nga pagpawara han mga rebolusyunaryo, hasta an mga sibilyan nga kaupod nira samtang nabiyahe, nagpapatambal o namamahuway.

Hasta yana, waray pa iglulutaw han mga sundalo hira Lynn Grace Marturillas, Renel Delos Santos ngan Denald Mialen, nga kaupod ha pagbiyahe ni Rogelio Posadas han sikmiton hiya ha kahilab-an han dalan tipakadto ha La Castellana ha Negros. Usa nga organisador han parag-uma hi Marturillas, samtang drayber han gin-arkila nira nga motorsiklo hira Delos Santos ngan Mialen.

Diri pa liwat nahiagian hi Ariel Badiang (Ka Paolo), usa nga kadre han komite han Partido ha Southern Mindanao, nga ginsikmit han mga sundalo ha Manolo Fortich, Bukidnon hadton Pebrero 2, 2023.

Ha Mindoro Occidental, nadakop ngan waray na iginlutaw an *hors de combat* nga hi Sonny Rogelio (Ka Ed) ngan an kaupod niya nga hi Sonny Sambutan (Ka Omeng). Nahimulag an duha han makaengkwentro han ira yunit an mga sundalo han 10th Special Action Battalion ngan 76th IB hadton Oktubre 17, 2023 ha bungto han Bongabong.

Seryoso nga pagtalapas ha mga proteksyon ha mga burod, bag-o nga iroy ngan ira mga puya

Tulo nga kaso han pwersahay nga pagsikmit han kababayin-an nga burod nga naka-*medical leave,* duha nga bag-o nga iroy ngan an ira mga puya an nahidokumento ngan nahibalita han AB. Grabe nga pagtalapas han AFP diri la an iligal nga sikreto nga pagpriso han mga burod, kundi hasta liwat an pagkidnap han ira mga puya ngan paggamit ha ira komo hosteyds agud pasurenderon an amay o iroy nga Pula nga mangaraway.

Pito kabulan nga burod hi Cherilyn Rebita (Ka Jan) han dakpon hiya, kaupod hi Jacklyn Egtob (Ka Jane), usa nga mangaraway nga samaran, ha gin-uukyan nira nga balay ha Surigao del Norte hadton Agosto 22,

2022. Sikreto hira nga iginpriso ha usa nga "safehouse" han militar ha Ata-atahon ha bungto han Nasipit, Agusan del Norte. Dinhi pauru-utro hira nga iginpailarum ha interogasyon han mga upisyal han 402nd IBde ngan mga nagpakilala nga tawuhan han "OPPAP," kaupod an usa nga "sinurender" nga Pula nga mangaraway nga hi "Dagat" Rabanes. Hini nga sikreto nga prisuhan nanganak hi Rebita han puya nga babaye nga gin-ngaranan niya nga Baby Rhea. Pira kasemana pala hi Baby Rhea han pwersahay hiya nga iginbubulag ha iroy agud himuon nga *hostage* ha larang nga pagpapasurender ha iya amay nga usa liwat nga mangaraway. Gintagan liwat han "misyon" hi Egtob nga pagpapasurender han iya bugto nga mangaraway.

Ha pagbalik nira Rebita ngan Egtob ha ira yunit agud ipatuman an ira "misyon," duha pa nga burod an ginsikmit han pareho nga yunit-militar. Ginkidnap hira Aurily Havana (Ka Laiza) ngan hi Jennifer Binungkasan (Ka Laile) hadton Nobyembre 3, 2022 ha usa nga haywey ha Butuan City han pareho nga mga elemento han 402nd IBde nga nagdul-ong kanda Rebita ngan Egtob ha lugar.

Nabawi han pamilya nga Rebita hi Baby Rhea, duha kabulan kahuman nira nga ig-insister nga ha iya kaurupdan an makatadungan nga lugar han puya.

Duha liwat nga burod, hira Jing Villacarillo (Ka Aubrey) ngan Ka Sara an ginsikmit han mga elemento han 11th IB ha ginpahuwayan nira nga lugar ha Siaton, Negros Occidental hadton Disyembre 18, 2023. Tigda nga iginpailarum hira ha tortyur ha luyo han sensitibo nira nga kamutangan. Pwersahay hira nga ginpapasurender kabalyo han makatawo nga pagtratar.

Ha Samar, hadton Marso 2023 ginkidnap ngan sikreto nga iginpriso an duha nga bag-o nga iroy ngan ira mga bag-o nga igin-anak nga puya, kaupod an iba pa ha kampo han 8th ID ha Barangay Maulong, Catbalogan. Waray hira mabisita han mga kaurupdan, ngan waray ligal nga representasyon. Diri mamenos ha 10 an biktima han sikreto nga detensyon ha nasering nga kampo nga nahiagum hin emosyonal, pisikal ngan mental nga tortyur han berdugo nga mga sundalo. Padayon hira nga gindedetiner hin waray klarado nga hinungdan o nakasalawad nga kaso. Katin

han 8th ID hi Mariel Rebato ngan natatawo pala niya nga anak, Monica Ogacho ngan an bag-o nga tawo niya nga puya. Kaupod nira nga iginpriso hira Marygrace Tambis Bicina, Renato Chokoy Rufo ngan tulo pa nga ginsikmit han militar hadton Marso 2023. An pira ha mga biktima ginpurot han mga sundalo tikang ha ira ginpepletehan nga balay ha Calbayog City hadton Disyembre 2022 pa.

Pagdakop, pagsalawad han hinimu-himo nga kaso ngan pwersahay nga pagpapasurender

Unom nga konsultant han National Democratic Front of the Philippines ha erestorya pankamurayawan an gindakop, ginsaladwan han hinimu-himo nga kaso ngan iginpriso han rehimen Marcos tikang han lumingkod ini ha poder. Ha urhi nga lista hadton Hunyo 2025, diri mamenos ha 15 nga konsultant ngan iba pa nga tawuhan han NDF an nakapriso ha magkalain-lain nga prisuhan ha nasud. Talapas an ira pagkadakop ngan an pagsalawad ha ira han mga kaso nga kriminal ha Joint Agreement on Safety and Immunity Guarantee (JASIG), usa ha mga batakan nga mga kasarabutan ha erestorya pankamurayawan, nga ginpirmahan han GRP ngan NDFP hadton 1995.

Gin-aresto hi Ruben Saluta ngan an iya asawa nga hi Presentacion Cordon-Saluta, ngan an kaupod nira ha balay nga hi Yvonne Losaria ha Labangal, General Santos City hadton Enero 30, 2023. Ginsaladwan hi Saluta han hinimu-himo nga kaso han pagpatay, samtang kaso nga rebelyon an iginsalawad kontra kanra Cordon-Saluta ngan Losario. Labot ini ha kaso nga *illegal possession of firearms* tikang ha "ebidensya" nga unom nga higtaas nga kalibre han armas, bala ngan iba pa nga higamit militar nga igintanom han mga nag-aresto nga tim ha ira gin-uukyan. Pareho nga lagas na ngan mayda sakit an mag-asawa nga Saluta. Mayda seryoso nga sakit liwat nga gin-aabat an kaupod nira nga hi Losaria.

Ha hangyo han mga otoridad han Pilipinas, gin-aresto ha Langkawi, Malaysia hadton Abril 1 hi Eric Jun Casilao, konsultant han NDFP para ha Reciprocal Working Committee on the Comprehensive Agreement on Socio Economic Reforms (CASER). Gin-deport hiya tikang ha Malaysia

hadton Abril 18, 2023, igindeklara nga "terorista" ngan iginparada nga baga hin kriminal ha Ninoy Aquino International Airport.

Hadton ika-upat nga kwarter han 2024, susrunod nga gindakop han rehimen an upat pa nga konsultant ha magkalain-lain nga lugar. Gindakop han 10th ID hi Porferio Tuna (Ka Simon Santiago) ha Tagum City hadton Oktubre 2, 2024. Gindara hiya ha kampo han 10th ID ngan pirit nga ginpapasurender agud pabaliskaron an iya pampulitika nga panindugan. Hadton Oktubre 21, 2024, gindakop hi Simeon Naogsan (Ka Filiw) ha Bacarra, Ilocos Norte diin nagrerekober hiya ha gin-aabat nga sakit. Duha kaadlaw kahuman hini, ginsulod han mga ahente han militar ngan pulis an gin-uukyan nga balay ha Quezon City ngan gindakop hi Wigberto Villarico, hasta an kaupod niya ha balay nga hi Marjorie Lizada.

Hadton Disyembre 5, 2024, ginsulod han mga ahente han militar ngan pulis an gin-uukyan nga balay ni Tomas Dominado ha Iloilo City. Gindakop hiya ngan an iya *caregiver* (parag-ataman) nga hi Jofel, ngan iginbalhin ha prisuhan ha diri makatawo nga mga kondisyon. Paralisado ngan damo an gin-aabat nga sakit ni Dominado, dugang ha nahiaguman niya nga *stroke* hadton nakalabay nga tuig. Ha detensyon, iginhikaw ha iya an kaangayan nga medikal nga atensyon, nga mas nagpagrabe ha makaluluoy niya nga kamutangan. Nadara la hiya ha ospital kahuman mag-insister an iya mga anak ngan abogado.

Samtang, kahiaraan han AFP an manikmit han mga Pula nga mangaraway, ibutang hira ha sikreto nga mga prisuhan agud piriton nga sumurender ngan talikuran an ira iginpapakig-away. Usa hini hi Gerald Gestole, membro han BHB-Sorsogon nga nagpapatambal, nga ginsikmit ha San Pedro, Laguna hadton Nobyembre 11, 2024. Nahiagum hin pananarhug ngan intimidasyon an iya pamilya han bilingon nira hi Gestole ha pulis ngan panmilitar nga kampo. Ha dayuday gintugutan nga komontak ha pamilya hi Gestole, ngan nagsering nga kaupod hiya ha iba pa nga "sinurender" nga aada ha kustodiya han militar. Diri gintugutan an iya pamilya nga bumisita o bisan ipahibaro an iya kinamumutangan.

Ginsikmit liwat hi Rachel Dahoyla Santillan, nga ginkilala komo kadre han Partido, samtang nabiyahe ha Bukidnon. Ginpagawas nga naaresto hiya ha Bumbaran (yana Amai Manabilang) ha Lanao del Sur hadton Set-

yembre 4, 2022. Ginpirit hiya nga sumurender antes pagawason.

Panmimirit, diri makatawo nga detensyon ngan pagtratar

Ha Southern Tagalog, usa nga samaran nga Pula nga mangaraway an nadakop han 85th IB kahuman han agway ha San Francisco, Quezon hadton Nobyembre 30, 2022. Imbes nga tambalon, iginparada hiya nga baga hin tropeyo ha *social media*.

Usa naman nga gin-akusaran nga Pula nga mangaraway an padayon nga iginpriso ha diri makatawo nga kondisyon ha Laguna Provincial Jail ha bungto han Sta. Cruz ha nasering nga prubinsya. Iginbalhin hi Acer Tucerbo, gin-akusaran nga platun lider han BHB ha Matuguinao, Western Samar hadton Pebrero 12, 2023.

Pagtampalasan ha mga patay nga lawas

Siyam nga insidente han pagtampalasan ha patay nga lawas han mga kadre ngan mangaraway an nahilista han AB ha naglabay nga tulo katuig. Tulo ha pinakagrabe nga kaso an pagtampalasan ha mga patay nga lawas han mga kasama nga nadakop ngan tuyo nga ginpatay, kaupod an mga patay nga lawas han mga Martir han Catbalogan, Bilar 5 ngan han mag-asawa nga Madlos ngan Belandres.

Ha Sultan Kudarat, gintampalasan han mga pulis ngan sundalo an patay nga lawas ni Emmanuel Fernandez (Ka Ampog) nga ginbayaan han mga medik ha usa nga payag agud makuha han iya pamilya ha Sen. Ninoy Aquino hadton Oktubre 30, 2022. Namatay ha sakit ha sakob han yunit han BHB hi Fernandez, ngan ginmaupay han mga Pula nga medik nga ibalhin an iya patay nga lawas ha pamilya agud mailubong. Han mahibaruan han lokal nga pulis, iginpahibaro ini ha 603rd IBde nga kumadto ha lugar ngan ginkawat an patay nga lawas. Ginpagawas nira nga napatay hiya ha engkwentro agud makubra an patong ha iya ulo. Hi Fernandez an sekretaryo han panrehiyon nga komite han Partido ha Far South Minda-

nao hito nga panahon ngan membro han Komite Sentral.

Ha Batangas, gintampalasan han 59th IB an mga patay nga lawas han mga napatay ha agway hadton Disyembre 17, 2023 nga hira Maria Jetruth Jolongbayan (Ka Orya), Alyssa Lemoncito (Ka Ilaya), Precious Alyssa Anacta (Ka Komi), Joy Mercado (Ka Kyrie), ngan Leonardo Manahan (Ka Mendel). Ginpabay-an han mga sundalo nga mabulad ha adlaw an ira mga patay nga lawas ngan maiha nga ginpasibay-an ha ginhitabuan han agway. Tungod hini, haros diri na makilala an ira mga lawas, ngan mabaho na an amyon hini.

Mga tawuhan liwat han 59th IB an dabi ha pagtampalasan ha mga patay nga lawas nira Gladys Cassandra "Ka George" Mendoza (25), Jethro Royce "Ka Alex" Magtira (21) ngan Jian Markus "Ka Reb" Tayco (23) nga napatay ha agway hadton Hunyo 23, 2024 ha Tuy, Batangas. Iginbulad ngan ginpasibay-an nga madunot an mga patay nga lawas nga diri na makilala tungod kay hinubag na an ira mga nawong ngan lawas.

Ha Capiz, gintadtad han bala han mga sundalo tikang 12th IB an patay na nga lawas ni Jyrel Katipunan (Ka Jason), usa nga Pula nga mangaraway nga napatay ha agway hadton Disyembre 9, 2024. Sugad liwat an ginhimo han mga sundalo ha patay nga lawas ni Onal Osia Balaoing (Ka Puket) ha Balbalan, Kalinga kahuman hiya mamatay hadton Disyembre 17, 2023. Ginpanmusil nira an mga patay nga lawas tubtub ha pumutok an tinae ngan utok. Ginbari han mga sundalo an damo nga parte han iya kamot ngan tiil.

Paggamit ha *disproportionate* o sobra-sobra nga pwersa

Talapas ha prinsipyo han *proportionality*, nagamit an mga pwersa han 250-libras ngan 500-libras nga bomba nga iginhuhulog tikang ha mga *fighter jet* agud rub-on an temporaryo nga kampo han BHB. Kasagaran nga iginrarason han mga sundalo ha paggamit hini an buwa nga estorya nga pan-ato nira ini ha *command detonated explosives* (CDEx) han hukbo han katawhan. Resulta hini nga mga bom-

ba an karumok han mga lawas han mga mangaraway, pagkaruba han kagugub-an ngan kaumhan, ngan pag-ungbaw han kasamukan ha mga sibilyan nga komunidad.

Diri mamenos ha tulo nga insidente han panmomba an nagresulta han grabe nga kahibangan ha napatay nga mga mangaraway.

Usa hini an paghulog han diri mamenos ha siyam nga bomba ha Las Navas, Northern Samar hadton kaagahon han Nobyembre 23, 2022. Kadungan han dagko nga bomba, gin-istraping han mga helikopter ngan ginkanyon han mga 105 howitser an temporaryo nga ginkakampuhan han BHB. Unom nga mangaraway an napatay, kaupod hi Helenita Pardalis (Ka Elay), sektretaryo hadto han panrehiyon nga komite han Partido ha Eastern Visayas ngan membro han Komite Sentral. Ha mga ritrato nga nakuha ha gintabuan, makikit-an an grabe nga mga igo ha ulo, lawas ngan internal organs han mga mangaraway. Naghimo liwat han luho nga may kahilab-on nga tulo kametro ngan kahilarumon nga duha kametro ha tuna an mga bomba nga iginhulog.

Diri mamenos ha lima nga membro han BHB ha Anticala, Butuan City, an layon nga namatay ha ura-ura nga kusog han lima nga 500-libras nga bomba nga iginhulog han mga edro nga Super Tucano han AFP ha temporaryo nga base han hukbo han katawhan.

Ha Bukidnon, 10 nga mangaraway an namatay han hulugan hin upat nga bomba han Tactical Air Wing han 4th ID ha temporaryo nga kampo han hukbo ha Barangay Can-ayan, Malaybalay City hadton Disyembre 25, 2023. Sobra-sobra ngan waray pagtahud an panhulog han pira nga 250-libras nga bomba, nga nagsabrag hin kangirhat ha katawhan ha prubinsya.

MGA KRIMEN HA GERRA HAN REHIMEN US-MARCOS

(Hulyo 2022-Hulyo 2025)

TUYO NGA GINPATAY

GINSIKMIT NGAN PAGWARA

GINDAKOP NGAN SIKRETO NGA PAGPRISO

PANMIMIRIT NGAN DIRI MAKATAWO NGA DETENSYON

INSIDENTE HAN SOBRA NGA PAGGAMIT HAN SOBRA NGA KUSOG

GINDAKOP, GINSALADWAN HAN HINIMU-HIMO NGA KASO NGAN PWERSAHAY NGA PAGPAPASURENDER

MGA KONSULTANT HAN NDFP NGA TUYO NGA GINPATAY:

(Hulyo 2022-Hulyo 2025)

Benito Tiamzon

Wilma Tiamzon

Concha Araneta

Ericson Acosta

Rogelio Posadas

Ariel Arbitrario

MGA KONSULTANT HAN NDFP NGA GINDAKOP NGAN GINPRISO:

(Hulyo 2022-Hulyo 2025)

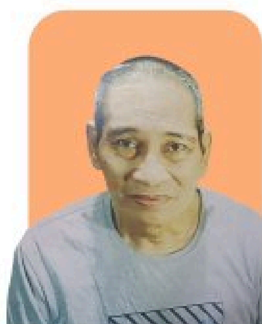
Ruben Saluta

Eric Casilao

Simeon Naogsan

Wigberto Villarico

Tomas Dominado

Porferio Tuna